

Pranciškus Mikutaitis

Prieš 135 metų gimė vienas ryškiausių Jurbarko krašto bažnytinės dailės meistrų - tapytojas, dekoratorius, skulptorius Pranciškus Mikutaitis. 2025 metai yra jubiliejiniai metai šiam jurbarkiškiui menininkui.

Menotyrininkė Skirmantė Smilingytė-Žeimienė savo straipsnyje „Pranciškaus Mikutaičio kūriniai“ rašo:

„Dalis visuomenės, ypač Jurbarko, P. Mikutaitį laiko talentingu užmirštu menininku. <...> Pranciškus Mikutaitis (1890–1988) – vienas ryškiausių, universalių Jurbarko krašto bažnytinės dailės meistrų, dirbęs altorių retabulus, kitą įrangą, skulptūras, kryžius, tapęs paveikslus. Reikšmingas yra jo indėlis išpuošiant Užnemunės ir kitų Lietuvos regionų bažnyčias, šventorius ir kapines. Įsidėmėtina, kad P. Mikutaitis itin daug tapė ir drožė bažnyčioms nepalankiausiu laiku – XX a. 5-8-uoju dešimtmečiu. P. Mikutaičio kūryba meniniu požiūriu nėra tolygi. Nors jo kūriniai, ypač religinio turinio skulptūros, kryžiai, priskirtini liaudies dailei, visgi kartais savo profesionalumu jie yra naujovė tradicinėje drožyboje. Kita vertus, P. Mikutaičio medžio plastikoje stebima sąmoninga „liaudiškoji“ stilizacija, liaudies dailės ornamentikos tirštumas. P. Mikutaitis savo gausiai dekoruotais kryžiais, XX a. 3-iajame dešimtmetyje eksponuotais respublikinėse parodose, tarsi pateikė pavasarininkų kryžiaus etaloną. Puošnių, ornamentuotų kryžių statymas įvairiose Lietuvos vietovėse tarpukariu tapo puoselėjama tradicija. Nuo 6-ojo dešimtmečio pabaigos tris dešimtmečius gausiai dirbdinęs Rūpintojėlio skulptūras, P. Mikutaitis, talkinant dvasininkams (ypač M. Dobrovolskiui ir Z. Grinevičiui) ir pasauliečiams, galbūt lėmė Rūpintojėlio siužeto išpopuliarinimą Lietuvoje. Jo kūriniai pasklido ir už Lietuvos ribų. Nežinia, ar skulptoriui Vincui Grybui būtų pavykę įgyvendinti daugelį savo skulptūrinių projektų, jei šalia nebūtų buvę tokio darbštaus ir nagingo pagalbininko kaip P. Mikutaitis. Jų dviejų bendradarbiavimas 1929–1934 m. laikytinas išskirtiniu ir itin vaisingu Nepriklausomos Lietuvos dailėje, ypač monumentalistikoje“.

Jurbarko krašto muziejus kaupia ir saugo bažnytinės dailės meistro Pranciškaus Mikutaičio fondą: ikonografinę medžiagą (tapytus paveikslus, pieštus eskizus, laiškus, nuotraukas), darytus baldus, drožybos, gipso darbus ir kt. Reikšmingi eksponatai - P. Mikutaičio rašytas 13 puslapių gyvenimo aprašymas, laiškai žmonai Antaninai, atvirutės, nuotraukos - atveria duris į nepažintą, kuklų bei tinkamai neįvertinto jurbarkiško menininko gyvenimą.

Pirmuosius Pranciškaus Mikutaičio eksponatus Jurbarko krašto muziejui 1997 metais dovanojo Aldona Kleinienė, Mikutaičių šeimą globojusi giminaitė. Dabar fondas pildosi naujais eksponatais, kurie buvo pasklidę po Lietuvą.

Šio žmogaus istorijos pristymas svarbus ir yra itin reikšmingas Jurbarko krašto istorijai.

<http://mikutaitis.jurbarkomuziejus.lt/>

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Jurbarko krašto muziejus, Jurbarkas, Vydūno g. 21, LT-74118, 158752243
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Pasiūlymas
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-09-18 Nr. ŠS9-109
Adresatas	Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Dariaus ir Girėno g. 96, 74187 Jurbarkas
Registratorius	Vyriausiasis specialistas Aida Bliundžiuvaitienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2024-09-18 08:51:32
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2024-09-18 atspausdino Vyriausiasis specialistas Aida Bliundžiuvaitienė

Nuorašas tikras
Jurbarko rajono savivaldybės administracija
2024-09-18